

at det Duffelige ogsaa i disse Tilfælde er, at Fideicommissbefidderen skal kunne sælge Gaarden, og da der ikke er nogen Arving efter den sidste Fæster, maa han altsaa kunne erholde Bevilling til at sælge den til Fremmede. Med denne Forandring troer jeg, at hele Udvalget tiltræder nærværende Paragraph. § 7 angaaer den Ret, der ved Lov af 19de Februar 1861 § 2 er givet Jorddrotten til, naar han har solgt 9 af sine Fæstegaarde til Fæstere eller deres Livsarvinger eller Svigerbørn, af det øvrige Fæstegods at indtage saameget som en Niendedeel af det Vorkfolgte til sin frie Raadighed, altsaa ikke alene som en Eiendom, hvorpaa Fæstetvang er bortfalden, men saaledes, at han faaer samme frie Ret over det som over Hovedgaardsjord. Denne Bestemmelse har siden Loven af 1861 udkom, været underkastet en meget skarp Dom og været Gjenstand for Misforståelse paa Fæstegodsferne, idet man ved denne Bestemmelse, saa at sige, har offret hver 10de Fæsters Efterladtes ellers i Almindelighed fikrede Ret til at blive ved Fæstestedet til Fordeel for ni andre Fæstegaardes Fæstere eller deres Efterladte. Dersom det imidlertid havde viist sig, at denne Bestemmelse virkelig havde svaret saaledes til sin Hensigt, at den havde havt til Følge, at vore Godseiere i Almindelighed med meget stor Sver og med nogen Eftergivenhed i andre Punkter havde solgt en større Deel af deres Fæstegods, kunde man sige, at det var et nødvendigt Onde, man var gaaet ind paa; det var et Offer, man bragte, men da det dog havde viist sig, at det svarede til sin Hensigt, maatte man, forsaavidt man kom til paany at skulle begrænse dette Forhold ved nye Love, finde sig i at lade denne Bestemmelse fremdeles blive staaende. Man har imidlertid ikke sporet, at den Fordeel, der ved denne Bestemmelse blev stillet i Udfigt for Godseierne, i nogen større Grad har medført, at de ere blevne mere ivrige for at sælge. De højere Salgspriser, men fremsfor Alt Bestæringen af forskellige Dele af Fæstestederne, hvilke Godseierne selv have villet beholde, ligesom ogsaa Forbeholdet af de Rettigheder, som Lovgivningen har tillagt dem — jeg sigter her til Sagtretten paa 10 Mar —, hvilke Rettigheder

man har forlangt opretholdte, have bevirket, at Selveiendom ikke er bleven fremmet i det Omfang, man havde været berettiget til at troe vilde skee, naar en saa stor Præmie som den, der er givet i Loven af 19de Februar 1861, blev stillet dem for Die. Naar nu dette er Tilfældet, og naar man er kommen til det Standpunkt med Hensyn til Fæstespørgsmaalet, at man omtrent fra alle Sider er enig om, at man nu maa gaae den Vej at stærke Fæstelovgivningen og at træffe indskrænkende Bestemmelser i forskellige Retninger, for derigennem at fremvirke Salg — dette erkjendte Fleertallet i Landsthinget sidst, det erkjender Regjeringen, idetmindste efter sin Udtalelse her, og det troer jeg ogsaa, at Fleertallet i nærværende Thing erkjender —, saa er det forekommet mig naturligt, at Præmien tages bort, i alt Fald inden en vis Tid Forløb, medens man paa den anden Side træffer indskrænkende og stærpende Bestemmelser. Det er dette, som Lovforslaget tilfigter ved at foreslaae, at den Ret, der er givet ved Loven af 19de Februar 1861, skal bortfalde fra 1ste Januar 1875. Det var nemlig min Mening som Forslagsstiller, at, naar en Jorddrot veed, at han for Alt, hvad han kan sælge i Løbet af de 4 mellemliggende Mar, fremdeles faaer denne Præmie, hvorimod den fra en vis Dag om 4 Mar hører op for, hvad han ikke til den Tid har solgt, vil dette yderligere bidrage til, at han stræber efter at sælge saa Meget som muligt i Løbet af disse 4 Mar. Jeg troede altsaa, at der deri, at man gav en saadan Frist, laa en dobbelt Opfordring for Godseierne til at stræbe efter at benytte den, idet den vilde forsvinde efter en vis Tids Forløb. Det er den Tankegang, hvorfra Lovforslaget er udgaaet; men Fleertallet af Udvalget har fundet, at man med Hensyn til Lehn, Stamhus og Fideicommissfer ikke burde lade Præmien bestaae saa længe. Den Grund, man anfører derfor, er den, at Lehn, Stamhus og Fideicommissbefiddere ikke kunne sælge Fæstestederne til Fremmede, uden det skeer gennem en særlig Bevilling, og at de altsaa ikke ved Lovgivningen ere berettigede til at sælge deres Fæstesteder til Andre end til Fæsternerne